

"EDINOST"

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „ 3.—; „ 4.50
za četrt leta „ 1.50; „ 2.25
Posamične številke se dobivajo v prodajnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.
Na naročbe brez priložene naročnine se upravnštvo ne ostra.

EDINOST

Oglas in ostanila se računajo po vrstici v petiti; za naslovne črke se plačuje prostor obsega navadnih vrstic. Poslana, javne zahvale, ostanila se računa po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu Piazza Caserma št. 2. Vsako pismo mora biti frankovano kor ne frankovano se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravnštvo Piazza Caserma št. 2. Odpriete reklamacije o proste poštino.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinost je moč.“

Vabilo na naročbo.

Ob koncu prvega četrtletja vabimo svoje naročnike, da pravočasno ponovno svojo naročbo in da skušajo nam pridobiti novih naročnikov. Časi so resni, in napočila je doba, ko narod slovenski krvavo potrebuje neodvisnih glasil, zahtevajočih prava naša ne oziraje se ne na desno ne na levo. Nam je resna volja, pri katerih-si-bodi odnošajih brezobzirno zagovarjati narodni naš interes, a v tem boji trebamo duševne in gnotne podpore naroda. Kdor se torej strinja z našimi načeli, stopi hitro v naš krog.

Cena listu je:

za vse leto . gl. 6.—
za polu leta „ 3.—
za četrt leta „ 1.50

Uredništvo in upravnštvo.

Deželna ali narodna avtonomija?

II.

Članek v „Novicah“ našel je izredno neprijeten odmev v predalih „Slov. Naroda“. Predno je prišel se svojim odgovorom na argumentovanja člankarja „Novic“, vskliknil je „Slov. Narod“: „Da je Bleiweis prečital ta članek, ne vemo, kolikokrat bi se bil v grobu obrnil! Članek obseza program, čisto nov program, s kojim naj bi se za vse večne čase pokopal federalizem v Avstriji.“

Tu si ne moremo kaj, da ne bi omenili mimogrede neke opazke, sledivše neposredno ravnokar navedenemu vskliku. Ta opazka v tem listu nas je osupnila, ker je sicer stereotipna v dokazivanju necega drugega moža, ne baš prijaznega gospódi pri „Narodu“ in koje smo vai do sledno obsojali kot nelepo razvado. Zadnji

čas bi bil vender, da prenehamo ob vsaki priliki poupraševati „Kdo to piše?“, ampak premotrujmo rajše, ter odgovarjamo na to, kar piše! To pa le mimogrede, ker ni v nikaki zvezi s prevažnim predmetom. —

Dočim člankar „Novic“ želi, da se deželni zbori kolikor le možno malo bavijo s političnimi zadevami, meni „Narod“, da je ta želja najstarejšega slovenskega lista značilna za našo dobo in za tisto zmedenost glede političnih pojmov, ki vlada mej nami. Ta list trdi, da so bili deželni zbori od nekaj prve zaslombe slovanskih plemen v Avstriji. Toman, Costa Bleiweis bili so odločni federalisti. „Slov. Narod“ se čudi argumentovanju „Novic“, kakor da se vsi slovenski rodovi tresejo pred svojimi deželnimi zbori in da se morajo tudi tresti pred vsakim početjem, iz kojega bi utegnili izvirati razširjenje deželne avtonomije. Ljubljanski dnevnik ne more nikakor pojmiti zahteve, da se potiene v kot deželna avtonomija, na koje mesto naj bi stopila prej kot ne — moč vlade, ker ni drugega faktorja, ki bi mogel zasedati to mesto. Z izgubo deželne avtonomije izgubili bi pravico govoriti še v onih korporacijah, kjer smo vsaj dosedaj smeli spregovoriti beseديو, kakor n. pr. v deželnih šolskih svetih. Da preneha deželna avtonomija in se koncentruje v rokah osrednjega parlamenta in vlade, to je bil že uzor zagrozenega nemškega centralista Schmerlinga, ki je hotel zatreti avstrijsko Slovanstvo. Federalizem, osnovan na pravični podlagi, ki daje večinam kakor manjšinam potrebnega varstva, je avstrijskim Slovanom uzor od nekaj in uzor jim mora biti tudi še danes in v prihodnje. Osobito pa protestuje „Slov. Narod“ proti zahtevi, da naj bi se v kranjskem deželnem zboru ne vlekla na dan visoka politična uprašanja. S tako zahtevo se izvestno strinjajo v prvi vrsti Nemci in — vlada. Uprav ta

dva faktorja zahtevata vedno, da bi lepo mirno spali v deželni zbornici, in naj bi se ondi k večjemu razpravljalo, kako se preganja mrčes iz repe, ali kaj drugega takega. Naši deželni poslanci bi prav močno grešili proti svojemu narodu, da poslušajo svete „Novičnega“ člankarja: to vender ne bi značilo napredek, da deželni zbor ne bi bil ničesar drugega, nego nekaka kmetijska družba.

Zaključuje svoj članek naglašuje „Slov. Narod“ posredovalno stališče „Novic“ in tiste srednje stranke, ki bi hotela, da bi se pri nas Slovincih vse sprijaznilo in združilo v ljubezni. Namen je lep in če si ga upa doseči srednja stranka se svojimi sredstvi, jej „Slov. Narod“ izvestno ne odreče svojega blagoslova. A taki članki, kakor je oni v „Novicah“, nikakor ne delajo časti srednji stranki. S takimi članki se ne pospešujeta posredovanje in pomirjenje. To je hotel povedati „Slov. Narod.“

Taki bi bili torej nasprotni si menenji o prevažnem uprašnju: Ali deželna ali narodna avtonomija? Toda poslednje „Narodove“ opazke glede stališča „Novic“ ne moremo prav razumeti, ker po našem menenji splošno stališče „Novic“ ni v nikaki zvezi s tem predmetom samim.

Uprašnje, koje so sprožile „Novice“, je načelno važno za našo narodno bodočnost in le obzalovati moramo, da se je v poslednjem času puščalo čisto v nemar. In ker je to uprašnje načelno važno, ker je morda odločilno za našo bodočnost, nikakor ne smemo dopustiti, da bi zadremalo za dlje časa, ampak premotrivati je moramo se stališča koristi skupnega naroda slovenskega ter se slednjč odločiti na desno ali levo. Mi Slovinci ne smemo živeti od danes do jutri, od roke do ust, ampak skrbeti moramo za bodočnost; v ta namen pa treba, da se sporazumemo mej sabo, kaj da hočemo!

Ona, ki se me je prostovoljno odrekla, da bi se bila spominjala mene, oh, to je nemogoče! — Ko pa Vijola le pripoveduje in sicer s tako sveto resnobo, spoznal sem, da je res.

Josipinko so roditelji prisilili v ne ljubo zvezo. Današnji svet je pač tako materijalističen! Moj tekmeč obetal jim je hribe in doline. Slednjč so pa le spoznali, da jih je prevaril. Prevaril je tudi nesrečno Josipinko. Takoj prve dni v zakonju je pokazal svojo pravo naravo. Vzel jo je le vsled dobička. Ljubezen mu je nadomeščala igra. Reva je hirala ter slednjč, prevarjena, zapustila svet in njegove znote.

Ko je Vijola odhajala, spremil sem jo do stanovanja. Komaj sem čakal, da bodem sam. Prišedši domov udal sem se mislim. Jel sem primerjati dogodke, tičoče se mojih razmer v zadnjih letih, osobito razmer z Josipinko. Bolj kot sem je primerjal, bolj so se ujemale in ničesar nisem več dvomil. Sklenil sem se pokoriti usodi ter jo primerjal z Vijolino. „Socium doloris!“ donelo mi je še od lani. Vender letos si nisem mogel razlagati njene živahnosti.

Drugi dan je bila sobota. Želeč si izprehoda, da se navžijem hladnega ve-

Interpelacija

posl. Volariča in tovarišev do visoke vlade, predložena v seji deželnega zbora v Poreču dne 12. marca 1892.

(Dalje.)

Poreški diocezanski zbor z leta 1733 je imenoval 7 izpraševateljev, kojim je bila naloga poučevati, in izpraševati vse glagolaše, koji so pristopili k redjenju. Kakor se spominjajo še danes živeči Krčani, bilo je duhovnov glagolašev otočanov, ki so služili po raznih župnijah škofije tržaške in poreške. Tu se hočemo spominjati samo duhovna Ivana Bogoviča, župnika sv. Nedelje in duhovna Jurja Turčiča, župnika in kanonika v Brseču, koji je rabil tudi za svoje posebne in vsakdanje molitve svoj molitvenik, pisan glagolico, v kojim je bil tudi navod za kršćenje, spovedovanje, obhajilo ter kako priporočati dušo umirajočim, ter razne cerkvene blagoslove. Franjevci III. reda, koji so s prvega začetka v naših krajih gojili v svojih cerkvah glagolico, ter so jih radi tega nazivali „Fratres Illirici“ ali „Fratres Slavi“ imeli so svoje samostane po sredi Istre, da ne govorimo o otoku Krku, v Osaru, Kopru, Novemgradu (Cittanova) in v Vižinadi; rabili so vzlic vsemu nasprovanju Klavdija Sezomena, škofa puljskega in Ivana X., škofa poreškega na temelju opetovanih papeških potrdil tudi nadalje svoj stari privilegij, svojo milo glagolico. Kakor piše letopisec Mainati (Cronache di Trieste I., str. 214) služili so tudi v svoji konventualni cerkvi sv. Gregorja v Kopru staroslovenski, kakor tudi v cerkvi sv. Tomaža na uslugo težakov in rokodelcev. A v Novemgradu morali so po pogodbi s škofom Viktorijom leta 1726 na dan sv. Pelagija, mestnega odvetnika, nalašč priti v stolno cerkev, da pomagajo peti staroslovensko sv. mašo. Kasneje je Ivan Dominik, tudi škof novogradaški (Cittanová) v svojem govoru, pripravljenem za redovniški zbor istih tretjerednikov, držanem v

černega zraka in pridobim vrednih mislij, krenem po samotni stezici za vasjo. Tam v zavetji košatih bukev, po katerih so žolne skušale svoje rokodelstvo, bila je klop, kjer je prejšnje leto večkrat sedela Vijola. Nikdo je ni motil. Na levo se je prostiral gozd z vso svojo vabljuvostjo in prijetno vonjavo, na desno pogled v ozadje mišni vasi, ki je kazala tu precej drugačno lice kot na veliko cesto. Človek je pač rad navidez lepši kot v resnici. Še iz mladih let se spominjam, da mi ni šlo nikakor v glavo, zakaj niso oltarji v cerkvi tudi od zadaj tako lepi kot na prednji strani; saj jih Bog vidi tudi zadaj. — Ko je tu sedela Vijola, gotovo ni mislila o tem. Mladi samotarki je bil ta kraj ljub zastran svoje melanholične tišine. Vsakdo išče rad svojemu srčenemu položaju jednake družbe in okolice.

Tudi nocoj jo dobim tam. Zamišljena v svoje pletivo me ni zapazila, da sem bil že prav blizu. Kakor po navadi me prijazno sprejme in veli sestti poleg sebe.

„Gospica! vedno še ljubite samoto, kakor vidim.“

— „Ta kraj mi je všeč, ker je tako miren.“

„Znano mi je, da ste tudi lani rada zahajala tu sem.“

PODLISTEK.

Z letovišča.

Novelica, spisal Slavoljub Dobrávec.

(Konec).

Neko deževno popoldne ostal sem doma v svoji sobi ter se čudil letoviščnikom, da se jeze na slabo vreme. Človek mora biti na vse pripravljen. Nikomu ni življenje s samimi rožicami nastlano, in vsaka kača ima svoj strup, tako pravijo. Marsikatero grenko mora človek požreti, a pomisliti treba, da ne more biti nikjer vse gladko. Grenko zdravilo se jemlje na sladkorju in z zavestjo, da mora tako biti, sprovedene britke ure so mnogo milejše.

Premetal sem razne popirje, odkrival z vsakim razne dogodke iz preteklega in polpreteklega časa in mislil, kako zelo je podobna človeška preteklost zaprti knjigi, kamor je človek sam s svojim življenjem vedoma in nevedoma pisal dogodke, žalostne in vesele, drugi za drugim, kakor je že nanese la usoda. Knjigo treba samo odpreti, in list za listom, dogodek za dogodkom stopa nam pred oči prešlo življenje. Človek mora samo brati. Blagor mu, kdor to prav ume.

Nekdo potrka na vrata!

V sobo stopi — Vijola se spremljevalko. Bila je nenavadno cvetoča in lepa. Čudil sem se ji in v prvem trenutju bi bil kmalu zabil, da stoji pred menoj ženska, da mi ni pomagala sama iz zadrege s svojo navadno priprostostjo.

Njena spremljevalka — sklepal sem, da je hišna — ni umela jezika, v katerem sva govorila. Mogla sva se torej meniti o vsem, kar naju je zanimalo. Kakor je bila Vijola sploh duhovita, premlela sva sedaj vse smeri in toke v literaturi in vzgojeslovju. O vsem je imela popolnoma samostojno sodbo. Vender je kmalu krenila z nitjo pogovora na drugo polje. Začela sva o ljubezni in romantiki ter mnogo o človeškem srcu, o njega sklepah, nadah, prevarah in zmotah. S početka sem mislil, da spomni sedaj, sedaj Srečka, a to se ni zgodilo. Hotel sem ji že nevtogoma seči v besedo in povedati o njem, kar je bilo lani mej nama. Toda ona začne o Josipinki.

„Spominjala se Vas je še nazadnje,“ nadaljuje, jaz jo pa gledam neverjetno.

„V mojih rokah je izdihnila nesrečna mlada žena,“ doda odločno.

Nekoliko časa sem mislil, da prav ne slišim. Tudi je nisem nikakor mogel umeti.

istem mestu leta 1783, proslavljal zasluge istih besedami: Voi religiosi Padri due speciali caratteri [custodite. Il primo assistere colle confessioni il popolo illirico ed essere così un utilissimo ajuto a noi Pastori . . . il secondo conservare nella nazione ili nobilissimo privilegio della sacra officatura in lingua nostrale, privilegio antichissimo" itd. Mate Sović rojen od očeta Čresana v Petrogradu a kasneje arcidjakon osorski, imenovan leta 1742 po rimskem papeži učiteljem glagolice na Urbanovem zavodu v Rimu.

Ne da se tajiti, da je v teku časov, osobito pa v tem stoletju, ko se je počelo manjšati število starih glagolašev, a so bili mladi duhovniki prisiljeni zahajati v semenišča izven pokrajine, jela malo po malo propadati glagolica in so se uvele cerkvenim predpisom protivne navade ter so nekateri duhovniki, neveščji staremu jeziku in pismu in završivši nauke latinski, iz neznanstva, a tu pa tam žalibog tudi zbog lenobe, lahkoumnosti in komoditete počeli prepisovati latinskimi slovi vse ono, kar se na glas čita ali peva pri sv. maši ali službi božji, a drugi — kar je še slabše — uvajati v službo božjo živeči jezik. Odtod razni iztisi tako zvanega „Schiavetta“ po cerkvah širom Istre, mej kojimi je najznameniteji oni cerkve sv. Lovreča pazinetiškega v okraju poreškem, ki je bil tiskan v Benetkah leta 1665.; in tudi v inventarju osorske cerkve z leta 1670. omenja se neki stari „Schiavetto sive Evangelistario.“ V noveji dobi rabili so pri službi božji „ščavet“ duhoven Gršković, rodod iz Vrbnika in dušobrižnik v Žbandaju ter duhoven Brušić, kasneje župnik na Poljčkih, upravitelj v Fontani, toraj oba v poreški občini, in kakor se spominjajo še živi ljudje, opravljala se je služba božja v istem jeziku tudi v rovinjskem selu (Villa di Rovigno).

No, v zlic vsem poteškočam in žalostnim odnošajem naše dobe obstojita še dandanes staroslovenska služba božja in glagolica po večih cerkvah naše pokrajine; še mnogo jih je pa, a bilo jih je še več pred štirimi ali petimi leti, kjer se je rabil in se rabi staroslovenski, ali iz slabe navade živeči hrvatski jezik vsaj za vse ono, kar peva ali moli duhoven na glas.

Nu, vsakako je za te poslednje kraje, kjer duhoven peva ali vsaj ljudstvo odgovarja pri posamičnih delih sv. maše v hrvatskem jeziku, dokaz, da se je tudi tu v prošlih časih glagolalo in da tudi tu še pravno obstoji slovensko bogoslužje ter da bi se po takim morali oni, kojim je dolžnost čuvati, da se odstranijo cerkvenim predpisom in duhu cerkve protivne navade, potezati za to, da se tu zopet uvede

— „Da; letos šele prav spoznavam, kako sem bila nesrečna.“ —

Kmalu potem sva bila v starih pogovorih. Pripovedovala mi je o Srečku. Oni usodepolni večer na plesu Srečkove lepe Švicarke še bilo ni. Ker se je dlje časa mudil na dopustu doma, pripovedoval je svoji sestri, katero je srčno ljubil, svoje razmerje z Vijolo. Cvetoča deklica je bila silno radovedna, kakšna neki mora biti ona deklica, ki si je osvojila srce njenega brata. Malo da ni bila huda na dozdevno tekmovalko, ker si je mislila, da brat nje odslej ne bode mogel več ljubiti. Srečko ji je stvar pojasnil, in mlado srce je občutilo nekaj takega, kakor da more z bratom ljubiti tudi njegovo izvoljenko. Rada bi bila šla z njim na imenovani ples, a roditelji, posebno oče, je niso pustili.

Vender je bila ona rdeča maska na plesu Srečkova sestra. Le materi je povedala, kam gre in odšla je z znano družbo v sosednje mesto z namenom, da ostane pri plesu le nekaj časa. Hotela je spoznati bratovo ljubljeno, pa ni bilo mogoče, ker je bila tudi Vijola maskirana. Zato ni bilo spodobno, da bi se bili — poprej popolnoma neznanki — spoznali. Vijola je bila vedno bolj ljubosumna. V sled tega se je tudi skrila za zaveso in poslušala,

po naredbi Benedikta XIV. „Ex pastoralis munero“ 15. avgusta 1754 stari staroslovenski jezik in da duhovniki rabijo odobrene knjige, tiskane glagolskimi slovi, in da se tu nikakor ne uriva latinščina, ker to bi bilo nasilje ter bi značilo, da se hoče našemu narodu vzkradevati pravica posluževati se privilegija, podeljenega mu po sami vrhovni glavi rimsko-katoliške cerkve, sv. očetu papežu, in v poslednji dobi odobrenega ponovno po Levu XIII. s poznato okrožnico „Grande munus“.

Ako se je torej do današnjega dne tudi v naši pokrajini v malone vseh delih bogoslužja ohranila poraba, i bodisi tudi samo hrvatskega živečega jezika, je pa jasen in čvrst dokaz o nekdanji vseobčiji tako zvani glagolski liturgiji, kajti, kako bi se bila kedaj uvela obča in obsežna poraba živečega jezika, da nismo imeli praecedens porabe glagolskega jezika? Zbog tega je pisal velezaslužni pokojni krški škof Vitezić, da mu je namen ohraniti škofiji velevredni in pridobljeni privilegij glagolskega bogoslužja, kjer se še rabi, in ga povrniti tam, kjer se je uvela slaba navada peti v narodnem živem jeziku, koji ni cerkveni jezik. Cerkev je imela ob tem uprašanji pred očmi le verske koristi in je spoštovala našo narodnost, a našim protivnikom, koji tudi v verskih uprašanjih kažejo svoje liberalstvo, ter vladi države, koja je načelno brez vere, izvestno ni bilo mnogo do čistosti vere, ampak delajo očevidno na to, da v nas zatro slednji koren narodne samozavesti, da nas italijančijo, ter nas menda pripravijo za blaženo kraljestvo, kojemu smo že prodani, kakor se je že pisalo in čulo, na milost in nemilost.

(Konec pride).

Politični pregled.

Notranje dežele.

Goriški deželni zbor je v sprejel zakonski načrt uvrščujoči Grado mej zdravilišča.

Dne 18. t. m. imela je pravna komisija deželnega zbora Českega svojo prvo sejo. Značilno za to spravo je to, da je celo dr. Matuš, ta mej Čehi najdoslednejši zagovornik dunajskih punktacij — priznal, da hočejo Nemci sedaj doseči vse kaj drugoga, nego so se dogovorili na Dunaju. Nemci so seveda zahtevali strastno, da se takoj prične obravnavanja o pravnih predlogah, a Staročeh Zeithammer stavil je predlog, da se zveze prične generalna debata o vsej spravi, ker so se razmere radikalno spremenile od tedaj, odkar so se

kaj Srečko govori z dozdevno ljubljeno. Ko je zopet hotel peljati plesat, ni je več našel. Iskal jo je in iskal. Slednjič jo najde jokajočo tam, kjer sva jo tudi midva z Josipinko. Neuljudno in žaljivo ga je odpravila.

„Gospod inženir,“ rekla je, „zahvaljujem se Vam za prijaznost, da ste me pripeljali semkaj. Domov pojdem že sama. Ne potrebujem Vas.“

— „Ali Vijola!“ — hotel ji je on seči v besedo.

„Prosim, da me več ne nadlegujete. Menda veste, kaj je uljudnost. Najina pota pojdejo od nocoj narazen. Z Bogom!“ Obrnila se je v stran, zakrila lepe oči z rokama in izpod črnega korelca pokazale so se kmalu svitle solze — pravi biseri. A Srečko jih ni videl. Hotel se je še opravičiti, toda kar slišati ga ni marala.

Ker mlade tujke nihče ni poznal, — kdo bi tudi poznal vse različne maske v toliki množici — mislili smo vsi, da je vse res tako, kakor pravi Vijola. Do duše užaljena ni hotela o Srečku ničesar več slišati.

On je žaloval, silno žaloval po nji. pisal pisma, toda zaman; prejemal je je zopet netaknena nazaj. Nič ga ni veselilo več na svetu. Sestra nove sosedje ga je pri

bile določile punktacije. Zelo zanimiva je bila izjava konservativnih veleposestnikov, v kojih imenu je govoril grof Kar. Buquoy. Poslednji je rekel, da smatra punktacije kot pogodbo, sklenjeno mej obema narodoma, pri kateri naj le posredujejo veleposestvo in vlada. Ker pa se narod upira tej spravi, ne bi bilo umestno za sedaj nadaljevati obravnavanja. Sprava se ne da prisiliti, kajti nje namen je svobodno sporazumljenje in narodni mir. Predlog Zeithammerjev, da se prične generalna debata, je bil vsprejet z vsemi glasovi proti glasom nemških članov komisije. Slednjič so vsprejeli predlog Nemca Sahnmejkala, da se povabi k prihodnji seji tudi cesarskega namestnika. Proti temu predlogu so glasovali le Mladočehi, kajti ti poslednji zahtevajo, da se preko pravnih predlog kar preide na dnevni red.

V deželnem zboru Tirolskem prečitali so dne 22. t. m. izjavo italijanskih poslancev, da se ne poslužijo svojih mandatov. Deželni glavnik je na to izjavil, da italijanski poslanci izgube mandate, izvzemši one, ki so na dopustu. Posl. Zallinger je stavil nujni predlog, naložiti gospodarskemu odseku, da nasvetuje, kaj je storiti v obrambo domače vinske produkcije proti italijanski klavzuli o vinski carini. Predlog se je vsprejel in se mu je pripoznala nujnost.

Vnanje države.

V italijanski zbornici poslancev odgovoril je ministerski predsednik Rudini na dotično interpelacijo Imbrianijevo, da gospodarski položaj res ni sijajen, da pa se ministerstvo na vso moč trudi, da ga zboljša. Vnanja politika in zveze Italije nikakor ne omejujejo neodvisnosti dežele. Imbriani ni bil zadovoljen s tem odgovorom.

V srbski skupštini izvršila se je dne 17. generalna razprava o deklaraciji kralja Milana. Posl. Vasiljević je bil proti temu zakonu, ker ni smeti zakoniti svobodno voljo jednega posamičnega človeka. Poslanec Ninić je za zakon, kajti Milan bi bil moral že davno rezignirati, ker je razžalil srbski narod; zato hoče glasovati za to, da se Milan — ta drugi Neron — odstrani zakonitim putem. Posl. Ružić vidi v deklaraciji Milanovi mržnjo tega človeka do naroda srbskega. Glasoval bode za zakon, da se pokaže, da tudi narod srbski mrzi Milana. Posl. Prokopijević meni, da je deklaracija polna lakavosti. Milan je modrejši nego so njega namestniki in ministri; poslednji so le njegovi slugi. Liberalce Matšić je tega menenja, da Milan hoče le izvabiti zopet denarja. Poročevalec Mostić pravi, da skup-

skupnih družinskih večerih, kamor je bil Srečko često vabljen, celo dražila, da se drži kot oni, ki mu je ljubezen odrekla. Z drugimi se je i on pomagal smejeti nehoti izrečeni istini. Mlada Švicarka je bila z njim zelo prijazna, in Srečko, čegar srce je bilo tako zelo polno, mislil je, da je tu našel bitje, kateremu sme zaupati svojo nesrečo. Saj se človeku zdi, da mu je odleglo gorje, ko je je potožil zvestemu prijatelju.

Ko sta bila nekoč sama, povedal ji je vse. Srčno ga je milovala. Vedela ga je tako tolažiti in lajšati nenadomestno izgubo, da je Srečko kmalu moral misliti, kako ima res blago srce. Z njim, ki ga pozna komaj od učeraj, pa je tako ljubezniva. Tudi ona mu je povedala zgođe in nezgođe svoje mladosti. Veliko zanimivega sicer ni izvedel, a vender toliko, da si je moral misliti v njenem nežnem bitji odkritosrčno dušo. Nekatero ženske znajo z največjo lahkoto stvari tako zasukati, da vsplavajo kot pravi Feniks iz vseh prilik in neprilik.

Srečko tega ni vedel.

Prigovarjanje Švicarkega svaka in obečane rodbinske zveze v krogih Srečkovih zapovednikov, napotile so ga, da je rmenolasi deklici ponudil roko in — srce.

ština mora izreči politiško smrt Milanovo, deklaracija pa ni drugoga nego poziv, da se poslanci udeležijo politiškega pogreba. Minister pravosodja Geršić trdi, da je vlada postopala korektno s tem, da je dala deklaraciji obliko državnega akta. Po tem zakonu je Milan umrl politiški in državljanski. Dne 18. t. m. završili so podrobno debato in so z veliko večino vsprejeli zakonsko osnovo o deklaraciji kralja Milana. Minister notranjih zadev je uverjen, da je sedaj konec Milanovi vladovini; zavaliti treba le težak nagrobni kamen, da ne bi razkralj mogel kedaj slaviti svoje politiško ustajenje.

Srbski vojni minister podal je svojo ostavko.

Kralj Rumunski podaril je za stradajoče v Rusiji 10.000 frankov.

Na Nemškem imajo ministersko krizo; govori se, da sta podala svojo ostavko državni kancelar Caprivi in naučni minister grof Zedlitz. Vzrok krizi je baje ta, ker se je cesar v poslednjem kroninem svetu izrekel za to, da se z ozirom na tolike proteste za sedaj odloži nova šolska predloga. Ker sta bila imenovana ministra drugoga menenja, a je cesar ostal pri svojem menenju, prišlo je do krize. —

„Kölnische Zeitung“ došla je vest, da je deželno sodišče odklonilo zatožbo državnega pravdnikstva radi razžaljenja veličanstva, naperjeno proti onim listom, ki se niso baš prijazno izrazili o poslednjem glasovitem govoru nemškega cesarja Viljema.

DOPISI.

Od sv. Ivana dne 20. t. m. 1892. —

Naše „Bralno društvo“ imelo je v nedeljo dne 13. marca svoj drugi redni občni zbor. Točno ob 4¹/₄ uri otvori g. predsednik zbor, predstavi g. vladnega zastopnika ter pozove tajnika, naj prebere poročilo. Iz tega izvemo, da je društvo imelo 68 udov. Imelo je 15 časopisov, katere je deloma samo plačevalo, deloma jih dobivalo na posodo. V teku leta se je osnoval pevski zbor društva in še precej močan tamburaški zbor.

Odboru, posebno pa gg. predsedniku in blagajniku, se je posrečilo preskrbeti društvu zelo lepe prostore in to zelo ceno. Nadalje posnemamo še, da je društvu veliko dobrot izkazal predsednik g. I. M. Vatovec, za kar mu je vsak ud hvaležen.

Iz blagajnikovega poročila izvemo, da je imelo društvo čez 199 gl. stroškov in čez 214 gl. dohodkov. Premoženja je

Da, ponudil ji je tudi srce, a samo ponudil, ker dati ji ga ni mogel. Srce se ne da razdeliti, in nerazdeljeno njegovo srce je bilo še za Vijolo.

Mlada soproga, še prej ne trdnega zdravja, jela je kmalu bolehati. Zdravniki so ji svetovali, da spremeni zrak. Srečko je veliko trpel poleg nje.

Ko je lani ugledal v tukajšnji gostilni zopet Vijolo, ni imel nikjer več miru. Da si se je na vse mogoče načine prizadeval samega sebe prepričati, da je ona vsega kriva, vender mu je nek tajni glas rekel, da ni ravnal popolnoma prav. Po smrti nesrečne prve soproge jo je mnogo iskal. Vijola je izvedela njegovo nesrečo in ga je na tihem milovala. Izvedela je tudi, da bi se rad sešel z njo, za to se mu je vestno izogibala.

„Slednjič me je vender našel“, končala je Vijola poleg mene. „Našel me je v mojem elementu mej šolsko mladino. Vzel me je in odpeljal na svoj dom.“

— Od tam si mi usla tu-sem, da Te moram še iskati — oglasi se za nama krepek mož. Bil je Srečko, ki je prišel, da sprovede nedeljo poleg svoje ljubljene soproge.

imelo pa društvo koncem leta 1891. čez 120 gld., kar je za to kratko dobo ob- stanka veliko. Ud gospod Udovič je go- voril vsem iz srca, ko je izrekel zahvalo odboru za tako požrtvovalno skrb gledč družstva.

V novi odbor so bili izvoljeni vsi stari odborniki, le mesto samovoljno izto- pivšega And. Gropajca in g. Logarja, ki se je že med letom preselil v Škedenj, sta voljena nova. Odbor za l. 1892. se je tako-le sestavil: predsednik, Iv. M. Va- tovec; podpredsednik, Josip Vatovec; bla- gajnik, Anton Trobec; tajnik, Milko Ša- šelj; odorniki, Marc Iv. M.; Mlač Ant. in Negode Jos.; namestniki: Gropajc Jos. in Šušmelj Fran; pregledovalci računov, Godina Franjo in Mikulic Ivan. Gotovi, da bode tudi letos odbor deloval tako lepo kakor lani kličemo: Bog in sreča junaška!

Ud „bralnega društva“.

Različne vesti.

Našim naročnikom. Bliža se konec prvemu četrtletju. Kakor smo ob novem letu zahtevali od svojih naročnikov, da ne zanemarjajo svojih dolžnosti do nas, (ker bi jim sicer morali list ustaviti), tako se obračamo danes do njih z istim resnim opominom. Žal nam je sicer, a okoliščine zahtevajo od nas kategorično, da ustavimo list vsakateremu, ki ne plača.

V prvi vrsti se pa obračamo do onih gg. naročnikov, kojim smo hoteli list usta- viti že ob novem letu, a so nas prosili, da še nekoliko potrpiamo.

Imenovanje. Poštni tajnik gospod P. Garimberti je imenovan poštним svetnikom v Trstu.

Tržaški deželni zbor imel je v petek zvečer drugo svojo sejo. Prečital se je zapisnik zadnje seje in odobril. Poročevalec dr. Cambon o poročilu deželnega odbora o svojem delovanju predlaga, da se: 1. vzame na znanje to poročilo; 2. da se vladni načrt postavbe o nadzorovanju šol, predloženo v letu 1890, izroči municipalnemu šolskemu odseku v proučenje in poročilo; 3. da se imenuje poseben odsek 5 članov za železniške zadeve.

Poročevalec je potem omenjal pred- loga manjšine — da se namreč preko postavnega načrta o nadzorovanju šol kar preide na dnevni red — ter je izjavil, da se tudi on pridružuje temu predlogu. Pri generalni razpravi oglasi se posl. Moise Luzzatto za fakultativno sežiganje mrličev, predlaga pa, da se ta zadeva za sedaj izluči iz programa deželnega zbora, dokler se je energično ne loti mestni municipij. Predlog Luzzattov podpira tudi posl. Alber, a iz razlogov, povsem protiv- nih Luzzattovim, in sicer zato, ker Cer- kve prepoveduje sežiganje mrličev. Pred- log se je vsprejel skoro vsemi glasovi.

Posl. Dompieri priporoča, da se vsprejme predlog municipalne delegacije, oziroma deželnega odbora glede na po- stavni načrt o nadzorovanju šol.

Glede na predlog radi izvolitve že- lezniškega odseka meni posl. Burgstaller, da se je študiralo že dovolj ter naj bo nalog temu odseku, podati vspehe teh proučevanj ter predložiti konkretne pred- loge. Vsi trije predlogi deželnega odbora so bili potem vsprejeti. V komisijo so iz- voljeni: D'Angeli, Combi, Burgstaller, Panfili in Vianello. Brez ugovora so bili potem sprejeti računi deželnega šolskega zaklada za leti 1890 in 1891. ter prora- čun za 1892. istotako računi zemljiščne odveze za leti 1891 in 1892.

Zatem pride na vrsto predlog dežel- nega odbora, tikajoč se osnove italijan- skega vseučilišča v Trstu. O tem pred- logu je poročal dr. Dompieri. Predlog se glasi:

1. Na podlagi §. 19 državnega temelj- nega zakona z dne 31. decembra 1867 je ute- meljena pravica italijanskega rodu, žive-

čega v Avstriji, da država osnuje jedno- vseučilišče z italijanskim učnim jezikom;

2. vsled tega prava in z ozirom na vladine izjave v deželnem zboru dne 12. oktobra 1869, na zaključek mestnega sveta z dne 7. maja 1887, in na postavni načrt, kojega je predložila vlada postav- dajalnima zbornicama o preosnovi politi- ško-pravnih studij in državnih izpitov in s kojim se ne spreminja člen VII po- stave od 2. oktobra 1855, drž. zak. št. 172, zahteva se od cesarske vlade osnova jednega vseučilišča v Trstu z italijanskim naučnim jezikom, ali vsaj pravne fakultete z italijanskim naučnim jezikom;

3. v zvezi z vladnimi izjavami z leta 1869. v deželnem zboru tržaškem se tudi zahteva, da se, dokler se ne obistini zah- teva, izražena v točki 2., potem ministeri- jalnih naredeb omogoči v Avstriji prizna- vanje v inozemstvu dovršenih studij ter di- plomov, pridobljenih v inozemstvu, zla- sti na kraljevih vseučiliščih in kraljevih šolah inženirjev kraljestva italijanskega;

4. deželnemu odboru se nalaga, v tem zmislu vložiti peticije postavodajal- nima zbornicama kakor tudi državni vladi.

O teh predlogih vnela se je živahna debata. Posl. Spadoni trdi, da vlada paralizuje vsakoršno delovanje deželnega zbora. Deželni odbor naj bi odposlal me- sto spomenice energičen protest. Govornik izjavlja, da se ne udeleži ni obravnavanj, ni glasovanja. (Živo odobravanje na gale- riji, deželni glavar opominja občinstvo, da se ponaša mirno, sicer bi bil primoran iz- prazniti galerijo.) Posl. Burgstaller meni, da vzdrževanjem glasovanja se ne pospešujejo narodne koristi. Priporoča toplo predlog deželnega odbora, obžaluje pa, da se v poročilu ne omenja delovanje italijanskih poslancev v parlamentu ter iz- raža željo, da se v interesu stvari same v peticiji omenja to delovanje.

Posl. Nabergoj se ne protivi zah- tevi Italijanov, a naglašja odločno tudi pravice Slovencev ter protestuje, energično proti nekaterim izjavam poslance Spadonija. (Velik ropot na galeriji.)

Posl. Rafael Luzzatto polemiz- uje strastno proti Nabergoju, naglašjač potrebo italijanskega vseučilišča ter izraža še enkrat nado, da se slednjič vendar do- seže to, kar je na korist vseh Itali- janov. Z veseljem bode torej glasoval za predlog deželnega odbora.

Posl. Nabergoj je potem zopet odgovarjal Luzzattiju.

Vsprejeli so se predlogi deželnega odbora in se je potem seja zaključila ob 9 uri 30 m. zvečer.

To poročilo je seveda površno in nismo še spregovorili zadnje besede o tej zadevi.

Kazenskega obravnava proti duhov- niku Legoviču vršila se je dne 18° t. m. pred okrožnim sodiščem v Rovinju. Itali- janski listi in hujskači so ga dolžili, da je v Kašteliru hujskal ljudi, da naj vsprej- mejo gospódo, ako pride k njim, „s hlebi sv. Štefana“ ter da je propo- vedoval v cerkvi, naj se nikar ne puste zibati od „šiorov“ kakor valovi morskí. Vsled teh obdolženj tožilo je državno pravdníštvo duhovna Legoviča radi hujska- nja in vsodbujenja naroda do kaznivih činov. Obravnava, ki je trajala celi dan, je predsedoval svetnik Tušar, a brani- telj zatoženca je bil dr. M. Trinajstić. Ob 8^{1/2} uri zvečer objavila se je raz- sodba, s kojo se je veleč. g. Legovič spoznal nekrivim. Umevno je ob sebi, da o razsodbi molče vsi oni obreko- valci, ki so se poprej toli veselili te raz- prave. Toliko poštenosti seveda ne smemo pričakovati pri njih, da bi dali zadoščenje onemu, kojemu so delali krivico.

Zasluzena kazen morda vendar-le do- leti one suroveže, ki so dne 6. maja p. l. v Buzetu na nečuvn način žalili verski čút našega ljudstva. Istega dne vršila se je namreč v Buzetu procesija do podružne cerkve Matere božje v Strani. Procesije so se udeležili razni gospódiči in — go-

spice, ter se zabavali s tem, da so stopali vernikom na prste, jih dregali po glavah se solničniki, jeli jajca metajoč lupine mej ljudi ter zasramovaje jih: čapè, manjè, kroati; eins, zwei, avanti croati colla processione! Slednjič pa so jeli porogljivo peti — lita- nije. Proti zasramovalcem se je sicer uvela sodna preiskava, a obsojen je bil — jeden sam. Kakor čujemo je naj- višje sodišče ovrglo prvo razsodbo ter zaukazalo, da se vnovič zaprične preiskava proti vsem razgrednikom.

Laški nazovi-filozof, Sbarbaro imel je minoli četrtek svoje predavanje v gledišču „Rossetti“. Ali prodaval ni o socializmu, kakor je nameraval, ampak o družini, za- konu in dedščini v našem stoletju. Občin- stva se je le malo udeležilo, kar priča, da tržaškim Lahonom je za dušno hrano to- liko mari kakor za lanski neg. V obče so vse konference, shodi, itd. koje, prir- eajo, slabo obiskovani, kar nam kaže, da se lahonski mob bolj briga za škandale in nagajanje nego, da bi „svojih ljudi“ pa- metno besedo poslušal in uvaževal. Čeprav štejejo tukajšnji Lahi mesto Trst mej „le città italiane ed italianamente colte“ ter se ob vsaki priliki sklicujejo na svojo „avito cultura“, vendar imajo vsi literati in razumniki laški v Trstu srečo liki pes v cerkvi. Kadar se napove kako posebno predavanje, koje bode imel kakšen slavno- znani učenjak iz blažene Italije: bobnajo in piskajo ti lahonski listi kakor bi imel priti Jupiter iz Olimpa. A kadar pride tu sem ta izvoljenec, tedaj napravi navaden „fiasco“, kajti laško občinstvo v Trstu se briga za polento ne pa za učenjaštvo. Enako se je godilo tudi Sbarbaru. Predno je do- šel tu sem iz blažene Italije, — čije po- slanec je bil na Kvirinalu ter v nje pro- slavo nekaj let sedel celo v luknji — mi- sliti je bilo, da bode tu napravil Bog ve kak prevrat. A ljudstvo je bilo apatično in pustilo ga je, da pridiga zidovom. Vi- deči pa Lahoni to opravičeno malomarnost ljudstva proti Sbarbaru, jeli so razni listi zadnjega celo črniti in napadati. Lahona „fides, nulla fides“.

Slepec in barve. Slepec je tržaški ultralahonski list „l' Indipendente“ in barve so slovenski jezik in slovensko slovstvo. Minolo nedeljo je rečeni časopis napisal članek, v katerem je, uporabivši odlomek iz govora posl. R. Luzzatta v zadnji seji deželnega zbora v Trstu, „do- kazal“, da Slovenci nimajo niti pismenega jezika, niti svojega slovstva. Dokaze svoje je podprl rekoč, da je deželni zbor kranj- ski letos določil 2000 gld. za spisanje ne- katerih učnih knjig, ter da je lansko leto dovolil enako svoto, a da se za njo nikdo ni oglašil razun necega krojača ter da je odbor v škripcih, komu prisoditi ostalo podporo. Iz vsega „Indipendentovega“ čen- čanja, kakor tudi iz otrobnega govora imeno- vanega poslanca, odseva največja neved- nost, združena z velikansko zlobnostjo. Logično bi morali mi misliti, kader eden ali drug laški zastop razpiše darilo za kakšno učno laško knjigo — in to se zgodi večkrat — da Lahi nimajo še svojega jezika niti slovstva, kajti čakajo, da jim ju pisatelj ustvari. Sicer pa pristuje „Indi- pendentemu“ sodba o slovenskem jeziku in slovstvu, kakor kakej kozí sedlo. Ka- kor ni misliti, da bi Turek izrekel pa- metno misel o krščanstvu, tako se ni na- dejati, da bi tržaški poturice Lahoni pa- metno sodbo izrekli o slovenstvu!

Predavanja v čitalnici prično se pri- hodnjo soboto. Dneve prihodnjim preda- vanjem priobčimo skoro. Začetek preda- vanja je vsakokrat točno ob 1/2 9. uri zvečer. Prvi bode predaval profesor dr. Karol Gla- ser o sledovih slovenščine od X. do XVI. stoletja. S tem ukrepom je marljivi odbor izvestno ustregel mnogo- stranskim željam ter se je nadejati, da se bodo člani čitalnice in po teh poslednjih vabljeni gosti v mnogobrojnem številu ude- leževali teh predavanj.

Družbi sv. Cirila in Metoda je po- daril lepo zbirko knjig g. dr. Fran

Poček v Novem Mestu. — Pivška podružnica je poslala 63 gld., in si- cer 58 gld. čistega dohodka predpustne veselice in dar g. Ivana Špilarja, nadžupana v Št. Petru, v znesku 5 gld., a prošnjo, naj se ta svota sprejme na račun pokroviteljine. — Mlad, vrl Čeh je nabral v znani ljubljanski gostilni 28 gld. 32 kr.; iz Tolmina smo do- bili 3 gld. 60 kr.; iz Gorenjega Grada dobitke pri igri 2 gld., iz Kopra po č. g. kuratu Blažu Glavina dar Mohorjanov 1 gld. 40 kr. in 1 gld. kot izgubljeno stavo g. Josipa Rebeke, tukajšnjega ključavničarskega mojstra. — Vesela zavest, da obrani veri in narodu naša družba mnogo slovenske dece vsled požrtvovalnosti vrlih domorodcev in da se sploh trudi blagodejno upljivati na vzgojo mladega naraščaja, naj bode darežljivim dobrotnikom najlepše plačilo.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Za družbo sv. Cirila in Metoda v Trstu, nabrali so v gostilni g. Obrsnela v Divači zbrani prijatelji 4 gld. 25 kr., po- vodom poseta dobro znane in delavne moči pri tržaških družtvih.

Pri Rebku blizu Ajdovščine bo v pe- tek 25. t. m. ob 8. pop. (na praznik Ma- rije Device) ljudski shod, ki se bo razgovarjal o zaželjeni železnici po Vipav- ski dolini do Gorice in o predlogi, ki pride na dnevni red v deželnem zboru goriškem o deželni podpori 50.000 gld. že- leznici od Tržiča ali Ronkov po Furlaniji v Červinjan. Dva shoda pri Rebku o vi- pavski železnici in drugih zadevah sta se prav dobro sponesla; zato je gotovo, da se vdeležje tudi tega shoda mnogo zaved- nih mož na Vipavskem.

Letnega romanja k sv. Jožefu v Ric- manje vdeležilo se je tu letos nebrojnega občinstva iz Trsta in okolice, gotovo blizu 10.000 ljudi. Semenj je bil kakor po na- vadi prav dobro obiskovan.

Iz Sv. Križa se nam piše: Marsikak dopis ste že sprejeli iz naše vasi, med drugimi tudi dopis, s katerim se je na- znanilo kako koristno bi bilo, tu ustanovi- viti pevski zbor.

Več let je že preteklo od tega časa, a pevskega zbora ni še.

Če je kje narodno petje koristno, pri nas je prekorišno. Mladina mora peti; če ne zna lepe narodne pesmi, zapoje, kar zna. Kake pesmi prinaša Italijani v našo vas, ni treba govoriti. Skrajni čas bi bil, te grde ostudne pesmi iztrebiti, in na njih mesto ustanoviti lepo narodno petje!

Bravši te vrstice bo marsikak Kri- žan povzdignil svoj glas:

„Dobro bi bilo, dobro, a v Križu ne bo nikdar nič. — Po vseh bližnjih vaseh je kak pevski zbor, a pri nas v velikej vasi, v kateri bi ložje kaj potrosili kot drugod, ne bo nič, ker ni sloge, je vse zastoj!“ — Ni zastoj, ne, Križani dragi! Vaši si- noví imajo veliko veselje do petja; vaši sinovi so morda bolj složni kot drugod, vaši sinovi imajo lep zaslužek v kamenolomih, da brez namanjše težave lahko da- rujejo kako desetico v boljše izobražbo. — Prepričana je vsa vas, kako lepo so se združili nekateri mladenči ter urili se v narodnem petji pod vodstvom pripro- stega človeka.

Pokazali so, kaj bi se dalo doseči z njimi, ko bi se napravil pravi pevski zbor; — Križani! hočete zaostajati za drugimi vasmi, hočete biti zadnji v tržaš- kej okolici?

Podpirajte te vrle mladeniče, nago- varjajte jih, pomagajte jim s kako malen- kostjo v denarju, da si lahko preskrbé zmogljivejšega učitelja v petju! S petjem v društvu se človek izobraži. Vam bo v čast, ko se bo mladina lepo obnašala. — Ve- selje bote doživeli v svojih sinovih. — Križke matere, nagovarjajte svoje si- nove, naj pristopijo v družbo, dajte jim kako desetico v ta namen. — Povrneno Vam bode stotero, kesale se ne bote ni- koli, da ste pomagale sinovom do boljše

izobražbe. Bolj ko bodo izobraženi, tem bolj Vas bodo spoštovali.

In ti nadepolna mladina, ne ustraši se nasprotnikov. Vsaka reč ima nasprotstva, vsak začetek je težaven. Fantje, bodite složni, ne odjenjajte, kar ste že skoraj začeli. Pokažite svetu, da tudi v Križu vlada sloga in ljubezen med vaščani. Bog bo vaš branitelj, ko boste uneti za lepo in dobro. Čast in veselje bode starišem in celej vasi. Pogum fantje! Sloga naj bude med nami!

Eden izmed mladeničev.

Umrljivost v Trstu. Od nedelje 13. marca do vštete sobote 19. marta je umrlo v Trstu 107 oseb; 59 moških in 48 žensk.

Tržaški zidarji štrajkajo še vedno.

Tržaško zdravniško društvo. Nocoj bude predaval v veliki borani dvorani dr. Fran Veronese o zdravju in boleznih.

Detomor. Cestni pometalec A. Zorz je v petek zjutraj pobiral po hišnih vežah v ulici Farneto smeti in odpadke, kar mu prinese njega pomagač J. Tonon brento smeti, koje je stresel v voz. Iztrajajoč zapasil je mej smetmi krvav zametek, katerega je odmotal in v cunjah našel mrtvo telesce novorojenega deteta, koje je imelo zadano globoko rano v vratu. Detomor je moral biti izvršen kaka dva dni predno so ga našli. Pometalec je izrekel, da je to smeti in zametek pobral v smetiščih hiš št. 7, 12 in 14. Pridnim preiskovanjem policije se je posrečilo zaslediti ono človeško hijeno, ki je tako brezsrčno umorila svoje dete. Hudodelnica je neka Ana Pellegrini.

Nagla smrt. 60letni S. Gentilli igral je na borzi. Nenadoma se slabo počuti in misleč, da je to le nenadna a prehodna slabost, pada se v lekarno Rusconi ter si kupi zdravilo. A istega še ni povžil kar telebne mrtev na tla. Mrtveca so prenesli v njega stanovanje.

Tužnim srcem javljamo, da je naš preljubljeni oče, oziroma ded,

Anton Starec

po kratkej bolezni v 92 letu svoje starosti, previden se sv. svetotajstvi mirno v Gospodu zaspal dne 21. marta t. l. ob 5. uri popoldne. Pogreb bude dne 23. marta 1892. ob 5. uri popoldne. Barkovlje, dne 22. marta 1892. **Žalujoča rodbina.**

Domači oglasi.

Društvena krčma

Rojanskega posojilnega in konsumnega društva, poprej Pertotova, priporoča se najtopleje slavnemu občinstvu. Točijo se vedno izborna domača okoličanska vina. Cl.

B. Modic in Grebenc, na voglu Via St. Giovanni in Via Nuova, opozarjata zasebnike, krčmarje in č. duhovščino na svojo zalogo porcelanskega, steklenega, lončenega in železnega blaga, podob in kipov v okrašenju grobnih spomenikov. Cl.

Anton Počkaj, na voglu ulice Ghenga in Cecilia, toči izvrstno domače žganje; v tabakarni svoji — ista hiša — pa prodaja vse navadno potrebne nemško-slovenske poštne tiskarice. Cl.

Gostilna „Štoka“, staroznana pod imenom „Belladonna“, poleg kavarne „Fabris“, priporoča se Slovincem v mestu in na deželi. Točijo se izborna vina, istotako je kuhinja izvrstna. Cl.

Ivan Prelog priporoča svoji trgovini v Via del Bosco št. 2 (uhod na trgu stare mitnice, Piazza Barriera vecchia) in v ulici Molin a vento št. 3. Prodaja različno mešano blago, moko, kavo, riž in razne vrste domače in vnanje pridelke. Cl.

Gostilna „Alla Vittoria“

Petra Muscheka, v ulici Sorgente (blizu tehtnice Rosada) toči izvrstna vina in prirejuje jako okusna jedila. Prenosičiča neverjetno v ceno. Cl.

Josip Kocjančič, Via Barriera vecchia št. 19, trgovina z mešanim blagom, moko, kavo, rižem in raznovrstnimi domačimi in vnanjimi pridelki. Cl.

Andrej Kalan, čevljar v ulici Caserma, priporoča se najtopleje slovenskemu občinstvu. — Najelegantnejše ter solidno delo in točna postrežba. Cl.

Kavarni „Commercio“ in „Tedesco“ v ulici Caserma, glavni shajališči tržaških Slovincem vseh stanov. Na razpolago časopisi v raznih slovanskih jezikih. Dobra postrežba. — Za obilen obisk se priporoča Anton Šorli, kavarnar. Cl.

Martin Krže, Piazza S. Giovanni, št. 1, trgovina z mnogovrstnim lesenim, železnim in lončenim kuhinjskim orodjem, pletenino itd. itd. Cl.

Tiskarna „Dolenc“ (narodni zavod v Trstu), Piazza della Caserma št. 2, izvršuje vsakovrstna tiskarska dela po ugodnih cenah. Cl.

Anton Lampe, naslednik Jakob Hočevarja, Via Barriera vecchia št. 17 pekovski mojster, priporoča kruh vseh vrst, moko, riž, sočivje, fino moravsko maslo itd. Cl.

Ivan Umek, čevljarški mojster, Via Roma št. 6, priporoča se slavnemu občinstvu v vsa v njega stroko spadajoča dela. — Solidno delo, — hitra postrežba — nizke ceno. 60--20

Anton Vrabec, trgovina z steklevino lončenino in lesenino itd. v ulici Via Canale (prva prodajalnica poleg „Ponte rosso“) se priporoča tržaškim in vnanjim Slovincem. Cl.

Gostilna „Alla Croce di Malta“ Via Valdirivo št. 19 (poleg Piazza della Zonta) priporoča se najtopleje tržaškim Slovincem in na deželi. Toči izvrstna vina in prirejuje jako okusna jedila. Za obilni obisk prosi gostilničar Ivan Širen. Cl.

U. Mrevlja, Via Belvedere št. 19, priporoča slav. občinstvu vsake vrste moke, otrobov, turšice, ovasa in raznega kruha po najnižjih cenah. Cl.

Ivan Kanobel, nasproti velike vojašnice, priporoča svojo zalogo z mnogovrstnim jedilnim in drugim blagom; razpošilja tudi na debele v množinah od 5 kil. naprej po najnižji ceni.

Vekoslav Moder, pekovski mojster „Piazza Caserma“, se priporoča slav. občinstvu. — Prodaja vseh vrst kruha, slaščic, čokolade, vseh vrst moke itd. po najnižjih cenah. Cl.

Mlekarna Frana Gržine iz št. Petra na Notranjem (Via Campanile v hiši Jakoba Brunnerja št. 3 (Piazza Ponterosso). Po dvakrat na dan frišno opresno mleko po 12 kr. liter neposredno iz št. Petra, sveža (frišna) smetana. Na zahtevanje posneto mleko po 4 kr. liter, toda le v množini najmanj 25 litrov. Isti je odprl tudi podružnico v ulici S. Sebastiano blizu solnega trga. Cl.

Franjo Delak Piazzetta Cordarioli št. 3 blizu novega trga, prodaja izvrstno jestvine: kavo, sladkor, riž, olje, čokolado, kakao — po najnižjih cenah.

Karol Colja, žganjarija in tobakarna v ulici Via Arcata, nasproti hiše Cacia. Prodaja domač kranjsk brinovce po 1 gld. 80 kr boteljko, dalmatinsko tropinjsko žganje po 1 gld. 10 kr. liter. Cl.

Anton Krajcer, Piazza Barriera vecchia, pekarija in trgovina z različnimi jestvinami: moko, rižem, oljem, kavo itd. Priporoča se najudaneje slavnemu občinstvu. Cl.

Anton Ščuka Via Barriera vecchia št. 19 III. nadstropje, izdeluje moške obleke po najnovejšem kroju. V njega delavnici vsprejemajo se tudi naročila na raznovrstno moško in žensko perilo, koje se izdeluje lično in po najugodnejših cenah. Cl.

Blažina Tone, lastnik krème k „Ruskim Toplicam“, Via Giulia št. 8, uljudno prosi za mnogobrojni obisk svoje krème, kjer se pije izvzeten isterski teran, in se še boljše skrbi za želodec. 1--25

Nič več kašlja!

Balzamski petoralški prah ozdravi vsak kašelj, plučni in bronhijalni katar, Dohvaja se v odlikovani lekarni PRAXMARER „Ai due Mori“ Trst, veliki trg katija velja 30 novč. 20—100

Brnsko mlekarstvo v Brnu.

Dober, zdel sir-opečnjak (Ziegelkäse) komad 20 kr. 5—10
Dober, zdel švicarski sir, kilo 40 kr.
Sir za desert, kilo 1 gld.
Razpošilja se po deželi točno in po poštne povzetji. — Prekupei dobe rabat.

Grjena bol kašalj, hreputavica, promuklost, nazeh, zadavica, rora, zapala ustjuh itd. mogu se u kratko vrijeme izličiti rabljenjem NADARENH 1—8

Prendinijevih sladkišah (PASTIGLIE PRENDINI)

Što jih gotovi Prendini, lučbar i ljekarnar u Trstu
Veoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Prebdjenih kašljnih noćih, navadne jutranje hreputavice i grljenih zapalah nestaje kao za čudo nimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalica, koji je ponajinju. Zato treba uvijek zahtjevati Prendinijeve sladkiše (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutijice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima tiskanu na jednoj strani „Pastiglie“, na drugoj „Prendini“.

Cena 30 nč. kutijici zajedno sa naputkom. Prodaju se u Prendinijevoj ljekarni u Trstu (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah sviata. 24—52

Krasne uzorke šalje se zasebnikom davaj. Knjige za krojače nefrankovane.

Tvari za odjela.

Peruvion i dosking za visoko svećenstvo; propisane tvari za c. kr. činovničke uniforme, te za veterane, vatrogasce, sokolaše, livrè; sukno za biljard i igrače stolove, loden i nepromočne lovačke kapute, tvari koje se pero, plaid za putnike od 4—14 for. itd. Tko želi kupiti jeftine, poštene, trajne, čisto vunene suknene tvari nipošto jeftine cunje, štoto ih posvud nudjaju, te jedva podnose krojačke troškove, neka se obrati na

Iv. Stikarofsky-a u Brnu.

Veliko skladište sukna u Austro-Ugarskej.

U mojem stalnom skladištu u vriednosti od 1/2 milijuna for. a. v. te u mojoj svjetskoj poslovnici jest pojmljivo, da preostane mnogo odrezaka; svaki razumno misleći čovjek mora sam viditi, da se od tako malenih ostataka i odrezaka nemože poslati uzorke jer nebi u kratko blaga preostalo. Ponudjaju li pojedine tvrdke odrezke te razšilju li uzorke, tada su ovi od čitavih komada, nipošto od odrezaka.

Odrezi, koji se nedopadaju, zamjenjuju se il se povratu u novac. Kod naručbe treba navesti boju, duljinu i ciju.

Pošiljke jedino uz poštarsko pouzetje, 24—2 preko 10 for. franko. 6—24
Dopisuje u njemačkom, mađarskom, češkom, poljskom, talijanskom i franczskom jeziku.

Riunione Adriatica di Sicurtà

24—6 v Trstu.
Zavaruje proti požarom, provozu po suhem rekah in na morju, proti toči, na živenje v svih kombinacijah.

Glavnica in rezerva društva dne 31. decemhra 1890. gld. 4,000,000—
Pvemijna rezerva zavarovanja na življenje „ 10,754,806 91
Premijna rezerva zavarovanja proti ognu „ 1,612,910 22
Premijna rezerva zavarovanja blaga pri prevažanju „ 33,594 10
Rezerva zavarovanja proti toči „ 200 000—
Rezerva zavarovanja proti preminjanju kurzov, bilanca (A) „ 163,786 21
Rezerva zavarovanja proti preminjanju kurzov, bilanca (B) „ 137,573 85
Rezerva specialnih dobičkov zavarovanja na življenje „ 250,000—
Občna rezerva dobičkov „ 1,127,605 98
Urad ravnateljstva :
Via Valdirivo, br. 2 (v lastnej hiši)

Naznanilo!

Podpisani čuti se dolžan javiti, da kakor prejšnja, tako se tudi letos v Bosni Hercegovini proti sredi februarja začno dela pri Zelenih cestah, ki se bodo najbolj razvila v mesecu marcu.

Da bi delalci, ki so tja dol namenjeni, ne zgubljali v Trstu časa (čakajoči odhod parnikov trošoč denar po nepotrebnem, zakaj hrana in stanovanje sta draga) vsaj si naznanjati, da bodo brzi L'oydovi parniki ki plujejo mej Trstom-Metkovičem, v 36 urah od danas na prej odhajali vsako nedeljo in četrtek ob 7 urah zjutraj.

500 goldinarjev

dobi vsak bolnik na pljucah, koji nebi našel gotove pomoči v porabi maltoznega izdelka. Kašelj, hripavost, naduha, katar na pljucah in v sapniku, izmočki itd. prenehajo že v malo dneih; na stotine je rabilo za ta izdelek z vspohom. Maltoza ni tajno sredstvo, ampak prireja se po vplivanju slada na turško. Na ogled so spričevala najvišjih avtoritet. Cena: 3 steklenice z zabojm gold. 3, 6 steklenic gold. 5, 12 steklenic gold. 9.

2—6 Albert Zenkner 6—6
iznajditelj maltoznih preparatov, Berlin (26).

AVGUST BRUNNER TRST

Via Conti številka 6 a.

Tovarna strojev in železolivnica.
Augusta Brunner-ja prevzame vna sem spadajoča dela kakor: STROJE, PREŠE, SE-SALKE, ŽELEZNA OMREŽJA, STOLPE, CEVI, vežja in manja POPRAVLJANJA.
Die Maschine-Fabrik und Eisengießerei von August Brunner übernimmt alle einschlägigen Arbeiten als: MASCHINEN, PRESSEN, PUMPEN, GITTER, SAULEN, R. HREN, grössere und kleinere REPARATUREN.

Telefon št. 291. 6-24

Gostilna Piano

v Križu pri Trstu priporoča se sl. občinstvu zagotovljajoč dobro postrežbo z izvrstnimi vini in okusno kuhinjo.

Črno vino po 36 kr. liter.

Belo „ „ 32 „ „ 4-12

Na obroke

po eden in dva goldinarja na mesec prodaja podpisani postavno dovoljene loterijske srečke; žrebanje 3 do 6krat na leto, dobitki od 10 do 150 tisoč gld.; po plačanju prvega obroka vsakdo je lastnik srečke. Podpisani prevzame tudi verifikacijo vsakovrstnih starih i novih loterijskih srečk in papirjev proti jako nizki proviziji.

Karol Hrovatin

Caffè Commercio.

Vinski ekstrakt.

Za trenutno napravo izvrstnega zdravega vina, kojega ni moči razločiti od pravega naravnega, priporočam to že skušano specialiteto. Cena 2 kil. (ki zadoštujeja za 100 litrov vina) 5 gld. 50 kr. Receipt priloži se gratis. Jamčim najbolji vseh in zdrav izdelek.

Spirita prihrani,

kdor uporablja mojo nenadkriljivo esenco za ojačevanje žganih pijač; ta esenca podeli pijačem prijeten, rezek okus in se dobiva le pri meni. Cena 3 gold. 50 kr. za kilo (za 600—1000 litrov) vstevši pouk o uporabljanju.

Razum teh specialitet ponujam vsakovrstno esence za izdelovanje ruma, konjaka, finih likérov itd. najbolje in nenadkriljive kakovosti. Receipt prilagajo se gratis. Cenik franko.

Karl Filip Pollak,

Essenzen-Specialitäten-Fabrik

20--20 in PRAG. 31-50

Iščejo se solidni zastopniki.

Carlo Pirelli

mejnarodni agent in speditour

TRST in REKA.

10—22
Opomba. Kdor se obrne do predjencev naše agencije, zadostuje, da povpraša vsako uniformovano osebo, katera mu bude povedala.